

# Telegraful Român

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

## Abonamentul:

Pe un an 32 coroane.  
Pe șase luni 16 cor. — Pe trei luni 8 cor.

## Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

## Prețul inserțiunilor, după învoială

Abonamentele și inserțiunile  
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

## Insemnări

### Scoala

... «pe Ionel să mi-l trimiți ne-greșit la școală, să nu rămână cumva în lume orfan de învățătură...» și glonțul mitralierii din pajura dușmană îi-a curmat, vecine Niculae, firul gândirii tale chinuite de grijile de acasă. Ai căzut moale lângă tunul, pe grumazul căruia te sileai să trimiți vestei tale prin taina slovei cel mai cuminte sfat. Căci în amarul zilelor celor patru ani din urmă, ai cules dela diferitele neamuri printre cari ai obosit străjuind moartea, un mare și sfânt adevăr: că orfan după dreptate e nu mai cel lipsit de învățătură. În străinătatea depărtărilor ai ghicit din arătările ce ți s'au ițit în cărările vieții prețul cel neplătit de scump al cărții, ai oblicit cu mintea ta întemeiată numai pe tainele și sfaturile firii, că înțelepciunea cetluită în «iscusita slovă» are dar puternic, darul să ferească mintea de prăpăstii primejdioase și suflul de multe păcate ce pasc drumul către fericirea vremelnică și veșnică. Ai simțit și ai văzut cum neamurile își primenesc sufletele și trupurile cu temeiurile luminii ce izvorăsc din carte, și cum adună ea «prisosuri nouă pentru înaintare». Ai înțeles că școala, cartea e «pânea sufletului», pe ea se întemeiază toată viața viitoare, din care omul hrănindu-se nu va fi osândit să rămână pribeag și târâitor prin pustietățile întunerecului.

De bună seamă, gândurile și adevărurile acestea ți-au slujit de îndemn pentru a trimite din preajma morții un sfat atât de priceput, un sfat în

care se reflectează geniul neamului, care stăruie din toate puterile să ne scoată din nestatornicia clipitelor și să ne pună în legătură cu faptul vieții, să ne lege cu veșnicia.

Și biata ta nevastă se va trudi, cu inima cernită de durere să-ți înfăptuiască dorința din urmă. Dar cum și unde să-ți trimiță la școală? Căci iată sântem în dricul toamnei și ulițele gem încă de copii lipsiți de supraveghere. Școala din mijlocul satului e pustie, ferestrele împăiangenite și ușile ruginite în fișini. Podoaba de om harnic și vrednic, dascălul Ghiorgheș duce trai greu de rob prin pustuirile Siberiei, iar Gavrilă slobozit mai în vară dela oaste a părăsit slujba bisericii și se codește să mai deștepte mințile celor mici. Și aproape toți învățătorii din jur și au părăsit slujbele, stau perde-vară pe acasă.

Dar nu te chinui, femeie, desnădăduind. Școala cea veche a strămoșilor, biserica, nu-ți lasă odrasla ta orfană de învățătură! Iată părintele, înțelegând glasul vremilor de povară și simțind negurile ce cobor să i amenințe credincioșii, birue boala dușmană — nepăsarea, care ne-a amorțit, și cu glasul blând, ca în vremile apuse chiamă neamurile fragede să le învețe frica lui Dumnezeu, cinstea oamenilor și să le deslege taina cea mare a slovelor. Ferestrele școlii se deschid, fișinile ușilor își pierd rugina. Copiii nu vor mai pribegi pe uliți, ci se vor înșirui cuminiți «în băncile de brad», căci «la măsura din fund» stăruie preotul-apostol să «înceapă munca» de luminare a sufletelor.

Astfel până va veni Gheorghies, școala va fi tot vie, doar adăpostul nostru de veacuri, biserica, e maică

credincioasă și iubitoare și nu-și lasă fica să-i moară din pricina deochiului politice «care a intrat în casa noastră fără a lăsa la ușă nimic din bagajul ei». —

## Ofert de pace

Puterile centrale și Turcia doresc armistițiul

Biroul de corespondență telegr. ungar comunică în 5 l. c. dela Viena:

Austro-Ungaria, Germania și Turcia au hotărât, în scopul încheerii unui armistițiu general și a începerii tratativelor de pace, a se adresa deodată către Președintele Statelor Unite, prin mijlocirea guvernelor încredințate cu reprezentarea intereselor lor în Statele Unite.

Pentru executarea acestei hotărâri, trimisul austro-ungar în Stockholm a fost însărcinat ieri pe cale telegrafică, să roage guvernul suedez: să mijlocească trimiterea în 4 l. c. a următoarei depeșă către Președintele Wilson.

«Monarhia austro-ungară, care a purtat războiul totdeauna numai ca luptă de apărare și de repetate ori și-a manifestat voința de-a pune sfârșit vărsării de sânge și a ajunge la o pace dreaptă și onorifică, se adresează prin aceasta către domnul Preșident al Statelor Unite americane cu ofertul de-a încheia cu ea și cu aliații ei imediat armistițiul pe uscat, pe mare și în văzduh, și în legătură nemijlocită cu aceasta a intra în tratative asupra păcii, pentru care ar fi să servească de

bază cele 14 puncte ale mesajului adresat de d-l Preșident Wilson către congresul din 8 Ianuar 1918, și cele patru puncte din vorbirea d-lui Preșident Wilson dela 12 Februar 1918, la care se vor lua în considerare și expunerile Preșidentului dela 27 Septembrie 1918.»

## Felul de a fi

— Persoane politice —

S'a vorbit earăș, zilele acestea, de formarea unui cabinet de concentrație, în care să intre, alături de alții, și doi însemnați bărbați politici ai Ungariei de astăzi, și anume conții Iuliu Andrássy și Ștefan Tisza.

Cât de puțin realizabil este un astfel de plan — că adecă Andrássy să colaboreze alături cu Tisza în acelaș cabinet — se poate vedea dintr'un articol mai nou al unui mare ziar vienez (N. W. Journal din 22 Septembrie 1918), care scrie următoarele despre contele Iuliu Andrássy:

A fi născut în umbra unui mare nume, este un lucru împreunat arareori cu noroc. Acțiunea și faptele fiului se măsoară cu mărimea tatălui. Contele Iuliu Andrássy, tinărul, cunoaște din experiența vieții sale acest obicei. El trăiește în mijlocul nostru ca bărbat cu însușiri plăcute, este o apariție interesantă, — dar fără originalitatea, fără nota personală și națională a părintelui său.

În inteligență și cultură întrece pe cei mai mulți dintre semenii săi. Ca orator este o podoabă a parlamentului, în discuții mănuște arme elegante. Dar, ca politician de valoare,

## FOISOARA

### Când din colțul de fereastră...

Când din colțul de fereastră  
Vezi, că sbor de-aici cocorii,  
Și cum cade frunza moartă  
Plopilor din colțul morii,  
Și din tot ce-a fost în juru-ți  
În scurt timp nu e nimic,  
Că-și întinde toamna pânza  
Peste lumea noastră mică.

Ear când toamna 'mbtrânește,  
Și de sus încep să cadă  
Fulgii lezeși, ce acopăr  
Tot cuprinsul cu zăpadă,  
Ochi-ți varsă două lacrimi  
D'atâta străinătate,  
Și de noi, c'a patra earnă  
O petrecem duși departe...

Ioan Berghia.

### Vorbe de aur

Mânile înălțate spre rugăciune către Dumnezeu sânt mai puternice, mai biruitoare, decât armele pustiitoare, iscodite de mintea omenească.

De aceea, înalță-ți, neamul meu, sufletul prin credință către Dumnezeu, și El, care îți înțelege durerea, te va mântui din valurile morții, care te încunjură cu turbare.

### Căzut-a cununa capului nostru...

Cuvântări funebrele de Dr. Ioan Lupaș

— Observări critice —

De prof. Dr. Traian Suciu

În tăcerea apăsată a muzelor române, sub zăngănitul puternic al armelor, primim azi cu îndoită bucurie apariția predicilor părintelui protopresbiter dela Săliște: Căzut-a cununa capului nostru...

Cu toatăcă în articolul de fond din Nr. 72-1918 al «Telegrafului Român» s'a apretiat după merit cartea d-lui Lupaș, ea totuș n'a ajuns încă aceea ce trebuie să ajungă la un neam atât de sărac în cărți în vremea războiului de astăzi ca neamul nostru, să împodobească biblioteca fiecărui intelectual român.

Cititorii români sânt oarecum preocupati față de cărțile de cuvântări funebre, în care până acum n'au putut să vadă decât niște manuale de specialitate în ajutorul preoților cu mai puțin dar de a cuvânta.

Pentru ca să înlătur prejudețiile cărturărimei noastre în chestii de cuvântări la morți, am scris aceste șire, prin care am nădejdea să atrag asupra cărții d-lui Lupaș atențiunea tuturor cititorilor români, clerici sau mireni.

«Când se tipărea cartea, — îmi spunea dl Lupaș în vară, — un preot din jurul Aradului, răsfoind manuscrisul, căută zelos în el o «Predică la îngropăciune unui bătrân de 70 de ani», a «unei femei tinere», a «unui copil», ș. a. și, natural, negăsind în cartea niea așa ceva, a mântuit-o cu sentința scurtă: «nu face, nu face, noi vrem o carte cu predici gata pentru orice înmormântare». Ei bine, trebuie s'o declarăm dela început, că cartea d-lui Lupaș într'adevăr «nu face» pentru preoții dedați numai să reciteze «vechile cazanii-stereotipe» cum, de altfel, ne și spune autorul în «Prefață». Când dl Lupaș și-a adunat laolaltă 40 de predici, a avut în vedere: să le arete fraților săi în Hristos, cum să «individualizeze» în fața orăcărui mort în așa fel, ca din trecutul celui «în groapă sălășluit» să se facă educația morală-religioasă și națională-culturală a celor vii, iar nepreșterilor să le dea în mână o carte literară de rangul prim, bogată în folositoare contribuții la istoria noastră culturală de azi.

Efectul teatral al «iertăciunilor» fără sfârșit și de interes numai pentru familia celui mort, cum le avem în cărțile de predici de până acum, nu se găsește în cartea aceasta chemată să reformeze din temelie literatura noastră de acest fel. În cuvântări d-lui Lupaș, care, foarte potrivit, țin cel mult 15 minute, iertăciunile, restrânse

la strictul de lipsă, nu vânează după lacrimile ascultătorilor, ca apoi babele satului să laude pe preotul, care «a zis așa de bine», fără însă să-ți poată spune, ce «a zis» acela. Dl Lupaș utilizează iertăciunile turnând în ele viață reală și aducându-le în legătură cu trebuințele obștei. Astfel cuvântările dânsului nu te obosesc, ci te cuceresc, dându-ți de gândit și deșteptându-ți dorul de viață. De pildă, preotul Predoviciu din Amnaș «le trimite (fiilor săi) departe de groapa deschisă a tatălui lor) cu limbă de moarte sfatul părintesc de a trăi totdeauna potrivit învățăturilor creștinești, de a păzi legile și poruncile, de iubi dreptatea și milostenia, ca oricine va avea prilej să-i cunoască, să înțeleagă îndată, că ei sânt odraslele unei familii preoțești, și pentru bunele lor însușiri să binecuvinte pe părinții lor, cari i-au crescut. Căci, după cuvântul Sf. Scripturi: în fiii săi se va cunoaște omul»...

... Iar dela iubirii săi parohieni, — pe cari i-a păstorit cu dreptate timp de 21 ani, îndrumându-i să urmeze căile Domnului, să înbiască adevărul și dreptatea, să cinstească pe toți după cuviință și să se desbure de toate pornirile păgubitoare, — nu își poate lua rămas bun în alt chip, decât rugându-i cu toată stăruința și acum în clipa despărțirii, să țină cu dragoste ne-strămutată la sfânta noastră biserică orto-

este lipsit de aptitudinea de a se potrive. Altă dată n'are inițiativa, care făcuse din tatăl său unul dintre cei mai de seamă bărbați de stat în istoria mai nouă a Ungariei.

Trăsăturile feței bărbatului încărunțit fără vreme — Andrassy abea e de 58 de ani — sânt ale părintelui său, dar fără farmecul particular al acestuia... Statura sa mlădioasă, îmbrăcată totdeauna fără greș, are în umblet o atitudine de oboseală. Adus de spate, la vorbă e liniștit, vocea sa e sonoră. Mișcările sale sânt pasionate, dar fără putere.

O ferbinte pornire internă l-a împins spre politică. Deși nu nădăjduia să câștige lauri în felul laurilor dobândiți de tatăl său, pe care îl adoară nespun, totuși năzuea să ajungă în aceleași funcțiuni ca și părintele său. Lupta aceasta a format cuprinsul de căpetenie al vieții sale.

Ca purtător al numelui Andrassy, care se ivește mai întâi în veacul al 13-lea la săcui, deși familia numai în 1775 sub Maria Terezia obține rangul conților, i-a fost ușor să ajungă în primul șir al talentelor politice. Dar în luptele parlamentare, ruinate de nervi, totdeauna eră altul, care ajungea la țântă înaintea lui. Și între acești alții, eră în deosebi unul, — contele Ștefan Tisza, care întrunea în sine toate însușirile ce lipseau din caracterul, de altfel bine cumpănit, al lui Andrassy, — însușiri fără de care în timpuri furtunoase un conducător al națiunii sau un bărbat de stat nu poate să fie destul de discuit. Mirosul de pământ al pusteii este la părere tot așa de nedespărțit de Tisza, ca și mirosul delicat al salonului de Andrassy.

Netezimea stilului, eleganța vorbirilor este mai mare la Andrassy; dar Tisza îl întrece în puterea de a faptui, în inițiativă și energie.

În felul de a vedea, în păreri și gândiri asupra națiunii și statului, nu se deosebesc mult unul de altul. Contrastul între dâșii este, că unul poate să fie, ceea ce ar vrea să ajungă celalalt, și că unul este, ceea ce ar vrea bucuros să ajungă celalalt.

Acești doi bărbați nu pot să lucreze împreună. Câtă vreme Tisza are în mână conducerea națiunii, locul lui Andrassy nu poate să fie după el, sau lângă el, ci numai în fața lui, în poziție de luptător...

Dar clubul parlamentar, înființat de dâșul și numit «partidul constituțional ungar», nu crește în număr,

doxă-română și la fiica ei: școala, să jertfească din prisosința agonisitei lor pentru bunăstarea acestora, să păzească cu stințenie legile și poruncile lui Dumnezeu, să și chivernisească cu înțelepciune familiile lor, să și crească în virtute copiii, să ajute pe cei lipsiți, să mângâie pe cei intristați, să fie iubitor de milă și adevăr, pentru că bine să le fie lor totdeauna».

Din adio ce și-l ia dela soția sa glotașul necunoscut din Nürnberg Hermann Landesmann, îngropat pe ale noastre plaiuri, duhovnicul dâșului din Sălăște știe să scoată o vorbă potrivită și pentru miile de române văduvite în felul văduvei din Germania: «Eu merg în calea lumii, iară tu întărește-te și fii bărbată, păzește căile Domnului și legile și poruncile și judecățile lui și mărturiile lui, precum este scris în legea lui Moisi, ca să fii fericită în toate, câte vei lucra, și oriunde te vei întoarce».

Nu înțelegem cu «iertăciunile» însă sânt nota cea mai puternică a cuvântărilor. Acestea își au țaria și particularitatea lor în faptul, că din creșterea, firea ori viața mortului se scoate câte o idee de folos, pe care apoi părintele Lupaș o lămură pe înțelesul tuturor cu ajutorul înțelepciunilor scripturii, dar așa, că la dâșul credința se împacă desăvârșit cu știința.

(Va urma)

ci rămâne un cerc distins al excelențelor în disponibilitate.

În cabinetul coaliției, contele Andrassy ca ministru de interne avea să realizeze dreptul electoral universal, egal și direct, — o problemă care a primit-o, dar n'a împlinit-o.

Lumea a răsuflat mai ușor, când stăpânirea coaliției a căzut, și contele Tisza a venit earăș la putere.

De aici încolo întâlnim numele lui Andrassy mai ales în presa internă și externă. Cu deosebire în cursul războiului universal a luat cuvântul în numeroase articole apărute în limba germană, franceză și maghiară... (Autorul articolului, semnat cu trei stele, nu este mulțumit cu articolele acestea ale contelui Andrassy. Povestește apoi unele lucruri și uneltiri ascunse ale saloanelor aristocrației înalte, cu prilejul încoronării regelui Carol, și termină astfel.)

După scurtul intermezzo al contelui Moritz Esterházy, mult dibaciul Wekerle a ajuns earăș ministru prezident. Numirea lui a atins dureros cu deosebire pe Andrassy, care așteptase la sigur să fie încredințat cu formarea cabinetului...

Până acum însă în cariera sa politică, nu i-a surâs norocul de loc. Norocul îl dă Dumnezeu, omul însă trebuie să și-l făurească. Bărbați de stat fără noroc n'aduc nici un bine stăpânirilor și stăpâniților. Viața lui Iuliu Andrassy s'a istovit, până acum, în avânturi și încercări. De izbândă n'a avut încă parte.

## Câteva învățăminte din război

### II

Putem releva adevărul, că noi românii am ajuns să contribuim la apărarea bunului comun, la apărarea patriei comune în proporție cu ceilalți conlocuitori, cu brațe mai numeroase acolo, unde viața de om este mult mai expusă decât în atelierile și fabricile orașelor, unde sutele de mii de frați concetățeni între împrejuri mai norocoase contribuie numai cu munca lor brahială la promovarea aceleiași ținte finale, la promovarea biruinței, pentru care cei din tranșee își jertfesc și viața.

Ce însemnează apoi pentru un neam din punct de vedere al conservării de sine a avea meseriași și industriași de ajuns îndeosebi astăzi și aici pe câmpul de onoare, aceasta o știm noi, cei ce sântem în mijlocul lor de ani de zile.

Vedem, că acest război a creat o lume nouă, — lumea celor îndepărtați de casă și masă, — și cari în noua lor lume au fost și sânt necesități să se îngrijească de cele trebuincioase existenței din răzputeri. Și de câte nu are omul și mulțimea asta de ostași pribegi azi și aici trebuință! Atât pentru viața de toate zilele, cât și pentru susținerea colosului aparat, numit armată, trebuie construite fel și fel de obiecte, parte din nou, parte din reparații și renovări.

Este doar știut că dela cele mai mici formațiuni până la cele mai numeroase comande și instalații războinice, fie acestea de orice natură ar fi, în tot locul puterea ce construiește și direge — *adecă meseriașul, este indispensabil!*

Războiul de față ni-a demonstrat în destul și ne învață continuu, că un popor cu mulți moșieri de frunte, apoi cu meserii și o industrie largă, este mult mai puternic și cu mai multe sorți de izbândă alături de un viitor fericit, decât un neam alcătuit din mulți, dar sărmani țărani, — gospodari de-a 3-a mână, — fără o clasă de mijloc, ci numai o mână de domni, cari dispar în masele străine.

Noi am progresat și progresăm foarte încet. Țăranul nostru, deștept dela natură, are oroare de schimbări în ceea ce privește traiul lui din părinți și moși.

El uneori ascunde și la miliție știința și capabilitatea lui, ca nu cumva să fie aplicat la ocupații și între oameni de altă pănură și alte obiceiuri, deosebite de ale lui.

Noi am plătit scump în decursul acestui război greșelile trecutului. Cel puțin culegând azi toate învățăturile, ce ni le dă timpul de față, să căutăm, ca pe viitor să aplicăm toate mijloacele cu putință întru creșterea unei țărâniști înstărite, apoi să ne creștem clasa de mijloc puternică, alcătuită din meseriași, industriași și lucrători în fabricile orașelor noastre.

Războiul ne-a trezit din amorțeala de decenii și cu glas puternic ne spune, că orice popor, dacă vrea să țină pas cu lumea, dacă nu vrea să fie și pe mai departe nesocotit de popoarele culte, nu-i este permis să stea închis la o parte, ci trebuie să dea un procent însemnat de bărbați și orașelor, ca azi-mâne să ne putem lăuda și noi că avem orașe românești în patrie.

M'aș bucura dacă cel puțin unii din cărturarii noștri ar face studii temeinice în cursul acestor zile grele, cu privire la aflarea căilor, pe baza cărora s'ar putea lucra la timpul său în direcția dorită.

Ca să putem avea destui bărbați, cari să îndeplinească misiunea, ce ne așteaptă după război, trebuie să examinăm și studiam temeinic cauzele, care au reținut poporul nostru în calea lui de progres, scrutând neajunsurile prezentului, pe care le va considera ca urmări ale neglijențelor din trecut, compunând apoi un plan de muncă, va începe fiecare în cercul său îngust sau mai larg opera mare a cultivării poporului nostru, conform cerințelor vremii.

Ar fi trist, dacă din experiențele de până acum n'am căutat să învățăm și învățând să îndreptăm tot ce este în interesul maselor largi ale poporului.

Ioan Dăncilă,  
preot militar.

## Regele Bulgariei își părăsește tronul

Ferdinand, regele bulgar, a renunțat la domnie. Fiul său, Boris, a urcat tronul în 4 Octomvrie 1918.

Renunțarea s'a făcut în toată forma, iar prințul moștenitor, proclamat rege, a fost imediat încoronat sub numele Boris II.

Sobrania a primit toate condițiile puse de înțelegere.

Supuși germani și austro-ungari din Sofia au plecat din Bulgaria.

## Intâmplările din Bulgaria

— Glasuri de gazete —

Ziarul *Budapesti Hirlap* din 3 I. c., într'un prim-articol, scrie așa:

Bulgaria va să zică s'a predat. Un vis turanic s'a risipit. Multe cuvântări frumoase, înfrățire, credință și idealism s'au schimbat în nimic. Tovărășia fraților de arme s'a clătinat.

Pentru noi era surprinzător, pentru dușmanii noștri ceva mai puțin surprinzător. La Paris, la Londra, lumea știa înainte cu două săptămâni. Cum să nu știe? Când acolo s'au pus lucrurile la cale. Noi am dat cu socoteală; — noi jucăm, în afacere, rolul bărbatului înșelat... Acum, — după ce noi ne-am mai deprins puțin cu surprinderea, iar ei, bulgarii, cu rușinarea, — se desfacează înaintea ochilor noștri întreaga comedie: poporul bulgar ca un singur om stă la spatele acțiunii lui Malinov: soldați, diplomați, sobranie, rege, tot.

Se deșteaptă în mintea mea icoana romantică, de acum sânt doi ani, când călăreți chipeși bulgari s'au întâlnit cu voinicii noștri husari și s'au îmbrățișat pe pă-

mânt sârbesc cucerit. Am pus pe casele noastre stindardele bulgare. Astăzi chipeșul bulgar a descălecat de pe cal. A descălecat pe pământ, și sabia și-a frânt-o. Se povestește, că și-a încredințat norocul în mâinile lui Wilson, și că prezidentul american i-ar fi făgăduit, că n'o să i se întâmple prea rău.

Așa-i. Nu i se va întâmpla prea rău, — decât că trebuie să renunțe la ceea ce noi, sub titlul de rasă și națiune, i-am câștigat din Sărbia. Și trebuie să renunțe la ceea ce, cu ajutorul german, și-a cucerit din România. Și trebuie să renunțe la tot rodul, jertfele de sânge din trei ani ai războiului. Și trebuie să renunțe de a fi statul conducător în Balcani. Trebuie să renunțe de a mai concura vreodată la Bosforul fantastic. Trebuie să renunțe la visurile sale, la demnitatea sa, — ca din mâinile dușmanilor săi să-și poată primi viața goală și hotărul redus; și trebuie să renunțe la faptul, ca împreună cu prietenii săi să fie eroul luptător al unei cauze drepte, jertfa ei dacă va trebui, salvatorul ei dacă se va putea...

\*

*Neue Freie Presse:* Pentru cele petrecute în Bulgaria a fost hotărâtor și faptul, că situația materială a țării eră desolată. Recolta rea și lipsurile armatei făceau cu neputință o nouă campanie de earnă.

\*

Ziarul bulgar *Mir* din Sofia scrie: Germania, Austro-Ungaria și Turcia, cu care până ieri am luptat împreună, vor înțelege de sigur stările noastre. Aliații noștri de până acum n'au cauză de a ne acuză de necredință. În fața tunurilor noastre, 65 la număr, armata dela Salonic a opus 650 de guri de foc. Noi aveam două divizii, față de nouă divizii dușmane. Aliații noștri cunoșteau starea armatei bulgare, dar n'au putut să ne ajute. Astfel Bulgaria eră expusă primejdiei de-a ajunge soarta Sărbiei dela 1915 și a României dela 1916.

## Răvaș politic

Cu o celeritate amețitoare se desfășură întâmplările, cari clădesc temelii neamurilor de mâne. Fiecare clipă compoartă descoperiri aproape nevisate. Diplomații se ostense din răzputeri să întrecă puterea armelor ucigașe.

În vârtejul uriaș al evenimentelor caută și politica noastră internă prilej de incopiere. Vifornița sângelui a plasmuit dreptul de liberă dispunere pentru fiecare neam. În Austria, naționalitățile toate, cer punerea în lucrare a acestui drept și fac silințe hotărânte cu moartea pentru înfrățirea lui. Tot pe temeiul acestui drept partidele opoziționiste în frunte cu contele Károlyi, desfășură multe silințe ca să asigure independența pe întreaga linie a Ungariei. Numai uniune personală, altceva nimic să nu mai lege soarta Ungariei de soarta Austriei. Dorința lor e ca chestiunea aceasta să o înalțe pe treapta chestiunilor de politică internațională. Încheierea păcii să deslege definitiv și nodul acesta.

Sub unghiul acesta pleacă dușmânia contelui Károlyi contra contelui Tisza și Wekerle până în pânzele albe. El vede în Wekerle și Tisza proptelele cele mai rezistente ale sistemului de astăzi.

\*

Ne închinăm și noi în fața dreptului de liberă dispunere, care însă să nu cunoască nici gradațiuni și nici favoruri, ci egal să fie pentru toate neamurile.

## Știrile războiului

Comunicatul din 4 I. c. al statului nostru major anunță, că pe frontul din Albania se urmează retragerea trupelor noastre, conform planului și fără a fi nepăcuite de dușman. În 2 Octomvrie cam 30 de unități ale puterilor maritime dușmane, sprijinite de numeroase aeroplane, au bombardat 2 ore orașul și portul Durazzo. Paguba materială e neînsemnată. Încercarea dușmanului de a străbate în port, s'a zădărnicit; cu acest prilej am scufundat un crucișător dușman.

\*

Statul major francez comunică în 4 I. c.: Am alungat pe germani dela St. Quentin, pe care l-am ocupat deplin. Din 15 tulie până în 30 Septemvrie 1918 aliații au făcut în Franța și Belgia 248 mii de prizonieri, au capturat 3664 tunuri și peste 23 mii de mitraliere.

Din comunicatul din 5 și 6 al statului nostru major: Pe frontul *italian* n-au fost evenimente mai însemnate. Pe linia de luptă în *Sârbia* ne-am retras trupele de avangardă dela Vranie.

Trupele germane, care au luptat în legătură cu armata *bulgară*, sânt retrase de acolo.

Batalioanele germane din Palestina, împreună cu trupele puține turcești, au fost necesitate să cedeze în fața puterii covârșitoare, și se retrag acum peste *Damasc* în direcție nordică.

## Căsătoria principelui moștenitor Carol

Cu privire la căsătoria principelui Carol, se dau acum următoarele amănunte:

De aproape doi ani de zile, legături de vie afecțiune înălțau pe prințul Carol de domnișoara *Zizi Lambrino*, fiica maiorului Lambrino, astăzi decedat. Regele nu vede cu ochi buni dese vizite ale prințului în casa Lambrino. În scop de a se evita oarecare complicațiuni, prințul fu mutat, în calitate de colonel de vânători, la Piatra-Neamț. Domnișoara Lambrino izbuti cu toată această măsură, care o depărta de iubitul ei, să-l vadă, având cu el câteva întâlniri, fiind întru aceasta ajutați și de fratele său, pe care-l legă o strânsă preținie de prinț.

În una din aceste întâlniri tinerii îndrăgoși hotărâră să fugă la Odesa.

Într-una din zile prințul Carol, zicând că face o excursiune, o luă la drum cu automobilul, însoțit de frații Serdici, cunoscuți în cercurile sportive din București. Într-un punct anumit de pe șosea se întâlniră cu domnișoara Lambrino și cu toți plecând prin Basarabia, în Odesa, unde un preot rus îi cununa, știut fiind că dincolo de Nistru încă nu funcționează căsătoria civilă.

Granița ucraineană se spune, că tinerii îndrăgoși au trecut-o cu pașapoarte false.

La granița ucraineană prințul moștenitor fu recunoscut și el nici nu tăgădui. Declară numai că însoțește pe prietenul cu care eră și pe tânăra femeie. În Odesa autoritățile militare, din cauza intervențiilor din lași, îi atraseră atenția că nu-i pot îngădui o ședere prea lungă acolo. Prințul declară că voeste să asiste la căsătoria prietenului său cu tânăra femeie, care era cu danșii.

A treia zi i se făcu earăș cunoscut, că față de insistențele familiei sale, nu poate să mai stea în Odesa și că trebuie să se înapoieze în România. Atunci el făcu surprinzătoarea comunicare, că nu prietenul său, ci chiar el s'a căsătorit cu tânăra aceea, căsătoria care se săvârșise la 12 Septembrie 1918.

Cu prilejul acesta, autoritățile din Odesa, cercetând actele domnișoarei Lambrino, au constatat că ea s'a căsătorit cu *Carol Ferdinandovici*. (Sub acest nume a fost cunoscut principele Carol).

Familia regală, alarmată, începuse cuvenitele demersuri spre a readuce pe prințul Carol în țară, trimițând în misiune, în acest scop, pe d-l colonel Balif, aghiotant regal.

Prințul Carol a respins propunerea de a se inapoia în țară, declarând că renunță la dreptul de succesiune la tron.

Intrebat cum explică această atitudine, prințul Carol ar fi răspuns:

— E foarte firesc. Lucrurile se schimbă în Europa. Regele e tinăr și, până să-mi vie mie rândul, va fi poate republică în România. Rămân colonel în armata română, dacă se poate; iar de nu, mă retrag la moșia Mănăstirea din Ialomița, testată mie de regele Carol.

Cu acest răspuns, inspirat desigur de tânăra soție, domnul colonel Balif s'a inapoia.

Regele și regina, care se aflau la Bicaș, au venit în urma acestor evenimente, în lași. Regina eră foarte emoționată și avea ochi plânși.

Față de rezistența prințului Carol, fu trimis, de astădată, în misiune d-l general Râmnicănuș, care de asemenea se inapoia fără nici un rezultat.

Se interveni atunci la autoritățile din Odesa, cari, spre a scăpa de neplăceri învitară pe prinț să părăsească orașul. Soții se supuseră și plecară, mergând să se instaleze în Tiraspol și apoi în Bender, în Basarabia.

În urma intervențiilor făcute și a stăruințelor depuse pe lângă principele Carol, el s'a hotărât să revină în lași.

## Fericirea casnică

— după A. Zimmermann —  
de preotul G. Fl. Preșmereanu.

IV

**Arta de a ști târgul.** Femeea trebuie să învețe a ști târgul. Aceasta este artă, care stă bine femeilor. Bărbatul cumpără de regulă ceea ce negustorul îi pune în față. Pe când femeia învață să târguească ceea ce îi trebuie neapărat.

Multe femei devin nepractice prin aceea, că voesc să târguească prea ieftin.

Femeia, care bucură de calea de o jumătate de oră, pentru a putea cumpăra un mosor de ață cu doi fileri mai ieftin, lucrează fără minte.

Este mai de preț un timp de un ceas, decât cinci sau zece fileri. Nu dovedește mai multă chibzueală nici aceea, care ar voi să cumpere tot lucrurile cele mai ieftine.

La multe obiecte tocmai ce este mai ieftin, se dovedește a fi mai scump.

Femeia, uneori când a intrat în magazinul de mărfuri, poate n'a voit să-și cumpere, decât un singur obiect; când la plecare, se trezește că e posesora fericită a 6 sau 10 obiecte. De cele mai multe din ele poate n'a avut trebuință, dar lucrurile erau — așa de ieftine! Femeia, care suferă de această slăbiciune, să-și ia ca principiu: Să nu cumperi sub nici un fel de împrejurare ceea ce nu ți-e de trebuință.

**Arta de a găti.** Un capitol mai puțin poetic este arta de a găti. Fata când se mărită, trebuie să știe ferbe. Dacă ea nu știe, nu poate purta economie cu cruțare. Chiar și dacă își ține pe lângă sine bucătăreasă. Bucătăreasa nu se gândește decât să pregătească ce știe, — prea puțin își bate capul, că oare o mănăcare cât costă.

Multe femei cred, că e destul dacă știu găti. Ele trebuie să știe găti bine.

Și tocmai gospodina, care știe ferbe bine, ferbe de regulă și ieftin.

Arta de a ști găti stă în pregătirea mâncărilor gustoase fără mulți bani.

Mic e numărul acelor femei, care știu face variație în mâncări. Cele mai multe se mulțimesc, cu a găti două sau trei feluri de bucate, fără a învăța lucruri nouă și practice.

Bărbatul e de regulă mulțumit și așa, — dacă n'are idee, că se pot găti și alte mâncări. Aceasta însă este slabă mângăiere.

Nu e rușine, dacă femeia în ale fertului n'are încă deprindere; rușine este a nu se deprinde la lucrul acesta cu timpul. Nu-i trebuie ei, decât voință serioasă, de a voi să se perfecționeze.

**Punctualitatea în economia casei.** Principala de mare nemulțumire a bărbatului faptul, că femeia nu e gata la timp cu mâncarea, și trebuie să aștepte flămând.

Cauza nepunctualității la multe femei este, că nu știu socoti bine timpul. Ele cred bună oară, că un lucru, pe care îl poți isprăvi în douăzeci de minute, îl pot da gata în 10 minute. O femeie, care în mai multe rânduri n'a fost gata cu mâncarea la timp, trebuie să caute cauza întârzierii și să o înlăture.

**Femeia trebuie să se priceapă la împletit și cârpi.** O femeie trebuie să știe împleti și cârpi, — mai ales dacă nu dispune de parale multe.

Am avut dese prilejuri să aud, cum judecă lumea femeile care nu și-au dat silință să învețe arta aceasta. Și lumea are toată dreptatea.

Gospodine, care nu știu purta acul și iglița, prăpădesc bani mulți, și totuși umblă de obicei în haine desordonate.

Și nu e chiar ușor a cârpi un ciorap drept și bine, și a peteci bine o haină ruptă.

**Personalul de serviciu.** Un punct cu adevărat gingaș în multe căsnicii este raportul dintre femeia casei și persoanele de serviciu.

Nesfârșitele jăluiri, despre personalul de serviciu, sânt dovadă d'ajuns, că raporturile de multe ori sânt cu totul rele.

Cauza o poartă, aproape în măsură egală, ambele părți.

Econoamele care țin personal de serviciu, le putem împărți în două clase; în clasa femeilor, cari lucrează sărguincios alături cu servitoarea, și în a celor, care sau de loc sau numai puțin își bat capul cu treburile casei.

Femeile, care ajută în economia casei, sânt de bună seamă, în partea cea mai mare sărguincioasă și harnică. Poate prea harnică. Dar sânt între acestea multe care țin de lucru aproape de sine înțeles, ca omul să lucre până la istovire.

Astfel de femei care lucrează prea mult, așa zicând de regulă așteaptă prea mult și dela servitorime. Nu se poate și nu-i permis să pretindem dela puteri plătite să lucreze până la istovire.

Nu este apoi ușor, — cu deosebire pentru econoamele începătoare — să afle tonul potrivit în atingerea cu servitorimea.

Sau sânt prea mărețe, sau prea pe jos. Și într'un caz, și într'altul se lucrează greșit.

Este de dorit, ca servitoarea să aibă încredere, multă încredere, față de stăpâna casei, să simtă că aceasta stimează într'însa ființa ei de om.

Dar nu-i permis ca raportul între ele să devină confidențial.

## Inoarea abonamentelor

Invităm onorații abonați ai ziarului *Telegraful Român*, ale căror abonamente expiră cu sfârșitul lui *Septembrie*, să binevoască a le înnoi de cu vreme, stăruind în cercuri cât mai largi pentru lățirea organului nostru.

Abonamentul se face prin *mandat poștal*, trimis la adresa: *Administrația Telegrafului Român în Nagyszeben* (Sibiu).

Numele abonatului, locuința sa și ultima poștă, să fie scrise corect și legibil.

Administrația Telegrafului Român.

## Știrile zilei

**Liberați.** Citim în *Drapelul*, că procurorul militar districtual de honvezi dela Seghedin a pus în libertate Marți în 1 Octombrie 1918 la ordinul comandantului general Füllöp, pe domni Dr. *Branisce*, redactor, Dr. D. *Man* prof. în Gherla, Dr. *Zah. Pop.* paroh în Orlat, A. *Ofoiu*, catihet în Budapesta, Aurel *Raica*, preot în Utvin și Ioan *Clopoșel*, catihet în Caransebeș, după ce au petrecut mai bine de șapte luni și jumătate în temnița Seghedinului ca deținuți preventivi ai procurorului militar de honvezi. În aceeași seară au părăsit toți acești deținuți, puși în libertate, orașul, grăbind spre vetrele lor.

**Predealul — luat în primire de către ferate ungare.** În urma pertractărilor urmate între delegații direcțiunii căilor ferate ungare și a reprezentanților militari germani, stațiunea Predeal a fost luată în primire de direcțiunea căilor ferate ungare. În urma acestor pertractări corpul de funcționari ungari a intrat în funcțiune la Predeal Luni după amiază. Marți s'a făcut distribuirea de funcționari pe linia Predeal-Brașov și de Miercuri dimineață începând circulațiunea se face sub conducerea direcțiunii ungare. Călătoria persoanelor civile stă și mai departe sub restricțiunile de până acum.

**Căsătoria principelui de coroană român.** Se anunță din București: În afacerea căsătoriei principelui moștenitor Carol nu s'a adus încă hotărâre. Punctul de vedere al curții regale române este, că prințul să rămâie și mai departe moștenitor al tronului, dar căsătoria sa să nu se declare *nevalabilă*. Ministrul președinte Marghiloman a declarat, că în chestiunea aceasta trebuie întrebat și fostul prim ministru Brătianu, care ar putea ajunge cândva earăș la guvern, fiind și acum șeful partidului liberal.

† **Paraschiva Rachișan**, a încetat din viață Joi, în 3 Octombrie n., la orele 5 p. m., în al 28-lea an al etății, împărțită fiind cu sf. taine. Rămășițele pământești ale decedatei s'au așezat spre odihnă veșnică Duminică, în 6 Octombrie n., la 2 ore p. m. în cimitirul comunal din Galeș după rîitul bisericii ort. rom. Pe răposata în Domnul o deplâng părănii săi, și șapte frați și surori, împreună cu numeroase rudeni. Odihnească în pace!

**Distincțiune.** Locotenentul în res. *Ioan Tulbure*, comandant al comp. 11 din reg. de inf. 131, aflător la frontul italian, pentru purtarea-i vitejească și plină de jertfă, dovedită în fața dușmanului, a fost distins din partea *comandei supreme* militare cu un *decret special de laudă*, în semn de recunoștință.

**Dintr'un comunicat oficial englez.** Comunicatul englez dela 1 Octombrie seara spune, că englezii în lunile August și Septembrie a. c. au capturat dela germani peste 1200 de tunuri și au făcut 123 de mii prizonieri, între cari 2762 ofițeri.

**Ore oficiale.** La oficiul poștal din Sibiu se țin, începând cu 1 Octombrie, următoarele ore oficiale: În zilele de lucru dela 8—12 ore *toate* birourile sânt deschise; după amiază, între 12 și 9 se primesc scrisori recomandate; 2 și 5 ore se pot scoate dela poștă scrisorile recomandate; *pachete* și scrisori de valoare se primesc între 2 și 6, se scot între 2 și 5. **Mandate poștale** și casa de păstrare poștală, se dau între 2 și 4 ore. — Duminică și în sărbători: Scrisori se pot da între 8 și 12 d. a. între 2 și 6; toate celelalte birouri sânt deschise între 8 și 11, înainte de amiază. — Serviciul de telegrame și telefon funcționează în zile de Duminică și de lucru atât ziua, cât și noaptea, fără întrerupere.

**Biblioteca Ardealului**, asupra căreia s'a scris în toată presa română, — după cum ne anunță directorul ei dl Emil Isac — nu va apărea. Pricina adevărată a neapărării nu se poate discuta în publicitate, fiind cenzura severă. Dl Isac a dat ordin administrației ca toate abonamentele să fie retrimise, căci *Biblioteca Ardealului* nu va putea apărea în cursul războiului.

**Literatura naționalităților în limba maghiară.** Biblioteca *Világosság* din Budapesta pe care o edă partidul social-democrat ungar și care este redactată de eminentul om de literă: E. Bresztovsky, și-a propus, să publice în numeri consecutivi aproape tot ce au produs scriitorii distinși ai naționalităților din Ungaria. Încercarea asta merită toată atențiunea și recunoștința noastră, căci zeci de ani de-a rândul publicistica maghiară n'a găsit decât termeni de insultă pentru culturile străine din Ungaria. Acum biblioteca *Világosság*, prin ajutorul sutelor de mii de cititori ai săi, încearcă să deștepte interesul pentru scriitorii români, slovaci, sârbi și cehi, lucru pe care — firește — presa burheză maghiară îl reprobă, căci l-a reprobat totdeauna. Acei însă cari susțin ca raporturile culturale dintre neamuri pot aduce servicii reale politice, vor găsi și în acțiunea bibliotecii *Világosság* un simptom caracteristic al schimbării mentalității culturale din Ungaria, care încetul cu încetul se convinge, că în loc de asimilarea brutală este mai priincioasă înaintării culturale toleranța reciprocă. Primele numere ale bibliotecii *Világosság* au apărut, conținând bucăți din literatura franceză, italiană și rusă, iar numerele viitoare vor fi consacrate literaturilor popoarelor mici.

F. P. R.

**Domnul Dr. Ioan Bucur**, medic la reg. 1 de husari, de altfel din Râșinari, cu prilejul morții iubitului său tată *Ioan Bucur*, fost fruntaș econom în Săcădate, cu dorința de a înmulți așezământul creat de dl *Toma Maxim*, oficial de tehnică la reg. 4 de honvezi, numit *Legatul Toma Maxim pentru ajutorarea copiilor săraci din Săcădate aplică la meserii*, a dăruit la acest legat, în loc de cunună peritoare pe cosciugul răposatului, suma de cor. 20. La același legat, și întru veșnica odihnă a sufletului răposatului *Ioan Bucur*, au mai dăruit *Teofil Căliman*, învățător în Râșinari, *Toma Mahăra*, învățător și *Ioan Iordache*, învățător penz., ambii din Săcădate și fie-care câte 2 cor. Pentru priinos, implorând odihnă lină celui mutat dela noi și mângăiere celor îndurerăți, aduce mulțumite: Vic. *Tordășianu*, președintele Reun. mes. sibieni.

## Economie

### Mașină de sămănat

Subscrisul comitet central pune la dispoziția economilor noștri din comunele, în care folosirea mașinei de sămănat nu este cunoscută, *mașina Drill de Losoncz* cu 17 rânduri, cu care se poate sămăna grâu, săcară, trifoi, napi etc. și poate fi trasă de 2 vite.

Cererile pentru folosire se adresează comitetului și vor fi considerate în ordinea în care au intrat. La cererea pentru folosire să se alăture o consemnare a economilor din comună, cari doresc a folosi mașina, consemnare compusă de parohul sau învățătorul locului, în care să se facă și declarațiunea, că mașina o vor transporta pe spesele lor și o vor reda comitetului în stare bună. Între condițiunile pentru folosire se stabilește taxa de 5 cor. la zi pentru membrii Reuniunii, iar 8 cor. pentru nemembri.

Sibiu, 27 Septembrie n. 1918.

Comitetul central al «Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu.»

Pant. *Lucuța*  
președinte.

Victor *Tordășianu*  
secretar.

(245)

3—3

## Concurs

Pentru ocuparea posturilor vacante de învățători sau învățătoare la școalele confesionale ort. rom. din comunele mai jos însemnate, tractul Brașovului, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. In comuna **Purcăreni** un post cu salariu de 1200 cor., care se plătește dela popor și cvartir în natură.

Cu postul de învățător este împreună și cantoratul. Venitele cantorale nu se compută în salariul învățătoresc.

Dela învățătoare nu se cere cantoratul.

2. In comuna **Târlungeni** un post cu salariu anual de 1200 coroane, care se plătește dela popor prin repartitie și cvartir în natură.

3. In comuna **Sânpetru** două posturi, cu salariu anual de câte 1200 cor., care se plătește în rate lunare dela biserică, grădina școlară de 1/4 de jug și cvartir în natură.

Învățătorii sau învățătoarele alese vor instrui și pe copiii din școala de repetiție.

Cereri de concurs provăzute cu documente cerute să se înainteze în termenul arătat oficiului protopopesc ort. rom. al Brașovului.

Brașov, 3 Septembrie 1918.

Oficiul protopresbiterial ort. român al Brașovului.

**V. Sfetea**,  
adm. prot.

(246)

3—3

## Concurs

Pentru întregirea a două posturi de învățători (învățătoare) la școala conf. ort. rom. din **Preșmer** (Prázsmár) tractul Brașov, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post sânt:

1. Salar conform legilor în vigoare, plătit lunar anticipativ din casa bisericii.

2. Cvarțir în edificiul școlar, sau 240 cor. bani de cvarțir.

3. Relut de grădină 20 cor.

4. Aduș de scumpete în sumă de 400 cor. anual, pe timpul războiului, eventual și pe mai departe.

Nou alesul va avea să funcționeze și ca cantor la biserică pe lângă remunerația de o coroană de fiecare familie (circa 250 familii) plus venitele stolare obicinuite.

Cereri de concurs provăzute cu toate documentele cerute să se înainteze of. protopopesc al Brașovului. Concurenții au să se prezenteze în vreo Duminecă sau sârbătoare în biserică din parohie spre a cânta, iar eventual concurențele spre a face cunoștință cu poporul.

Preșmer (Prázsmár), 1/14 Septembrie 1918.

Din ședința comitetului parohial ort. rom. ca scaun școlar.

**Ioan Ludu**,  
preș. com. par.

**Irodion Frateș**,  
notar com.

Văzut:

**V. Sfetea**,  
adm. prot.

Nr. 605/1918.

(247) 3—3

## Concurs

Cu provocare la rezoluția Ven. Consistor din 23 August a. c. Nr. 8875 Școl. pentru ocuparea postului de învățător la școala confesională din **Vartop**, protopresbiteratul Abrudului, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post sânt:

1. Salar fundamental 1200 cor. în rate lunare anticipative din casa bisericii și gradațiile personale după anii de serviciu la această școală.

2. Cvarțir în natură, relut de grădină 20 cor. și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa acest post își vor înainta cererile de concurs în termenul deschis subsemnatului oficiu și înainte de alegere în vreo Duminecă sau sârbătoare se vor prezenta în comună spre a face cunoștință cu poporul.

Abrud, 10 Septembrie 1918.

Oficiul protopresbiterial în conțelegere cu comitetul parohial.

**Petru Popoviciu**,  
protopop.

(251)

2—3

## Concurs

Pentru întregirea celor două posturi de învățători la școala noastră elementară conf. din **Herman** (Szászhermány) protopresbiteratul Brașovului, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu aceste posturi sânt:

1. Salar fundamental 1200 cor.

2. Relut de cvarțir 240 cor. (ambele plătitibile din casa bisericii).

3. 1/4 jug. grădină în natură.

4. 1/4 din venitele cantorale în săptăm. a treia, resp. a doua.

Învățătorii cari vor fi aleși, vor fi datori a instrui tinerimea în cor și a conduce corul în biserică și a ține strana la rândul său.

Pot concura și învățătoare, în care caz nu se va pretinde dela ele cantoratul.

Concurenții, cari ar mai fi avut încă și până acuma ani de serviciu, vor primi salariul după tarifa legilor în vigoare și după anii de serviciu.

Herman (Szászhermány), din ședința comitetului parohial ținută la 15/28 Iulie 1918.

**George Făuleț**,  
președinte.

**Nicolae Popovici**,  
notar.

Văzut:

**V. Sfetea**,  
admin. protop.

Nr. 481/1918 of. prot.

(241) 3—3

## Concurs

Pentru întregirea postului de învățător la școala conf. ort. rom. din **Vimăre** (Tordavilma), protopresbiteratul Cetății de piatră, prin aceasta se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post sânt:

1. Comuna bisericească, din repartite, 440 coroane.

2. Ajutor consistorial permanent. 160 coroane.

3. Restul salariului legal dela stat, votat deja.

4. Cvarțir corespunzător, și

5. 2 stânjini de lemne de foc.

Învățătorului ales i se impune — pe lângă îndatoririle cuprinse în normele în vigoare — cultivarea grădinii școlare (legumărit, pomărit) cu înșiși elevii; formarea unui cor școlar din elevi și adulți; conducerea elevilor la biserică în fiecare Duminecă și sârbătoare, cântând cu ei răspunsurile liturgice și conducerea regulată a școlii de repetiție.

Concurenții să-și înainteze rugărilor provăzute cu toate documentele de lipsă subscrisului oficiu protopresbiterial în termenul indicat mai sus și în același interval de timp să se prezinte în biserică și comună, ca concurenți.

Lăpușul-unguresc — Magyarlapos, la 3/16 Septembrie 1918.

Oficiul protopresbiterial ort. rom. al tractului Cetatea de piatră, în conțelegere cu comitetul parohial.

**Andrei Ludu**,  
protopop.

Nr. 269/1918.

(244) 3—3

## Concurs repetiț

Pentru întregirea parohiei de cl. III. **Vinta**, din protopresbiteratul Lupșa, devenită vacantă prin repozarea parohului **Nicolae Nicoară**, după ce la concursul I. nu s'a prezentat nimeni ca concurent, se publică al doilea concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Concursul, înzestrat cu documentele cerute, se înaintază în termenul deschis subscrisului oficiu, iar concurenții — cu observarea prescrierilor din regulamentul pentru parohii, — se pot înfățișa înaintea alegătorilor pentru a cânta, resp. a oficia și cuvânta și a face cunoștință și cu poporul.

Ofenbaia (Aranyosbánya), la 1 Septembrie 1918.

Oficiul protopresbiterial ort. rom. al Lupșei, în conțelegere cu comitetul parohial concurent.

**Vasile Gan**,  
protopop.

Nr. 8487 Plen. 1918.

(254) 1—3

## Concurs

Pe baza statutului organic § 63 combinat cu § 23 pct. 5 a regulamentului congresual Nr. 136/1888 referitor la alegerea de protopresbiteri, prin aceasta pentru îndeplinirea postului de protopresbiter în tractul **Cohalmului** se publică concurs.

Viitorul protopresbiter va fi totodată și paroh în locul central al tractului, anume în parohia Cohalm.

Venitele împreună cu acest post sunt:

a) Salarul protopresbiterial statorit prin §-ul 19 din pragmatica de serviciu și alte venituri și taxe după funcțiuni protopresbiterale, conform normativelor în vigoare.

b) Venitele parohiei centrale Cohalm, fasonate în coala B cu ocaziunea întregirii dela stat a venitelor preoțești.

Concurenții au să documenteze cvalificațiunea prescrisă prin concluzul congresual Nr. 111 din 1888.

Concursul instruit cu toate documentele în original sunt a se înainta la adresa veneratului Consistor Arhidiecezan în termen de 30 zile dela prima zi ce urmează după publicarea acestui concurs în ziarul «Telegraful Român».

La petiția de concurs să se alăture și o tabelă de cvalificațiune cu rubricile reclamate de §-ul 12 al regulamentului congresual Nr. 136/1888.

Concursul intrate după expirarea termenului fixat, nu se vor lua în considerare.

Cohalm, din ședința extraordinară a comitetului protopresbiterial, ținută la 3/16 August 1918.

**Ieronim Buzea m. p.**,  
președinte.

**Aurel Stefan m. p.**,  
not. comit.

«Aprobat»

Sibiu, din ședința plenară a Consistorului arhidiecezan, ținută în 3 Septembrie 1918.

**Vasile Mangra m. p.**,  
arhiepiscop și mitropolit.

**Dr. Octavian Costea m. p.**,  
secretar.

354/1918.

(249) 3—3

## Concurs

Pentru ocuparea posturilor de învățători la școalele noastre din comunele mai jos însemnate se scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. **Acmaru**, cu salariu: 600 coroane dela biserică, iar restul dela stat.

2. **Cricau**, cu salariu: 800 coroane dela biserică și 400 cor. dela Ven. Consistor.

3. **Craiva**, cu salariu: 500 dela biserică, 100 cor. dela Ven. Consistor, iar restul dela stat.

4. **Geomal**, cu salariu: 700 cor. dela biserică, iar restul dela stat.

5. **Mesentea**, cu salariu: 400 cor. dela biserică, 200 cor. dela V. Consistor, iar restul dela stat.

6. **Saracsau**, cu salariu: 400 cor. dela biserică, 200 cor. dela Ven. Consistor, iar restul dela stat.

La toate posturile cvarțir și grădină, resp. relut.

Cereri de concurs se vor înainta la subsemnatul oficiu, în termenul sus indicat.

Îndatoririle celor aleși sânt conform dispozițiilor din Regulamentul pentru școalele noastre.

Alba-Iulia, 13 Septembrie 1918.

Oficiul protopresbiterial ort. român al tractului Alba-Iulia.

**Ioan Teculescu**,  
protopop.

(252) 2—2

## Învățător tinăr

necășătorit, liber de serviciul militar și cu frumoase aptitudini muzicale caută aplicare la o școală confesională subvenționată de stat, cu una sau mai multe puteri didactice. Prefere bucuroso astfel de comună, unde ar putea contracta o căsătorie cinstită și demnă. Oferte închise cu descrierea pe scurt a emolumentelor și a altor referințe locale, să se trimită în plic dublu în termen de 8 zile la administrația acestui ziar sub titlul „**lubitor de muncă**”.

Nr. 417/1918.

(250) 3—3

## Concurs

Pentru ocuparea postului de învățător la școala confesională ort. română din **Sibot**, protopresbiteratul Orăștiei, se publică concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post sânt:

1. Salarul fundamental de 1200 cor. plătit din lada bisericii.

2. Cvarțir în natură sau relut de cvarțir.

3. Lemne de foc în natură.

4. Grădină în natură sau 40 coroane relut. Adăusele după anii de servit se vor socoti numai după anii serviți în comuna aceasta după ocuparea definitivă a postului.

5. Învățătorul e dator să cânte cu copiii în biserică la sf. Liturgie.

Doritorii de a ocupa acest post vor trimite cererile instruite cu documentele normate în lege, subsemnatului oficiu, în termenul deschis și se vor prezenta în vreo Duminecă ori sârbătoare la biserică spre a-i cunoaște poporul.

Orăștie, 12 Septembrie 1911.

Oficiul protopresbiterial ort. rom. al Orăștiei în conțelegere cu comitetul parohial.

**Vasile Domșa**,  
protopop.

## Pălării de dame!

Cu mult șic și elegant. Mare asortiment în pălării de catifea, velur și păsă (filz), în toate prețurile la:

(230) **Salonul de modă** 6—6

**BERTA ZIEGLER**,

Sibiu, Strada Căminului Nr. 43, etajul I.

## De vânzare

patru butoaie de vin.

Doritorii să se adreseze la Administrația «Telegrafului Român».

## Puterea cenzurei

nu poate suprima  
știrea:  
, că pu-  
dra Diana  
și crema sânt  
cele mai excelente  
mijloace de frumuseță.

Doză de probă 3—K  
Doză mare... 6—K

## De vânzare pretutindeni!

La «**Librăria arhidiecezană**» din Sibiu—  
: : Nagyszeben se află de vânzare : :

## Brazde în ogrorul lui Hristos

de  
**Dr. Ștefan Cioroianu**.

Prețul unui exemplar **6 Coroane**, plus  
porto postal recomandat 1 Cor.

La «**Librăria arhidiecezană**» din Sibiu—  
: : Nagyszeben se află de vânzare : :

## Căzut-a cununa capului nostru

cuvântări funebrele

de

**Dr. Ioan Lupăș**.

Prețul unui exemplar **8 Coroane**, plus  
porto postal recomandat 1 Cor.